

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

POLITICKÉ ASPEKTY HOSPODÁŘSKÉ POLITIKY

**Teorie hospodářské
politiky
Prezentace č. 1**

**Hospodářskou politiku nelze vytvářet bez
obecné politiky.**

Obsah prezentace

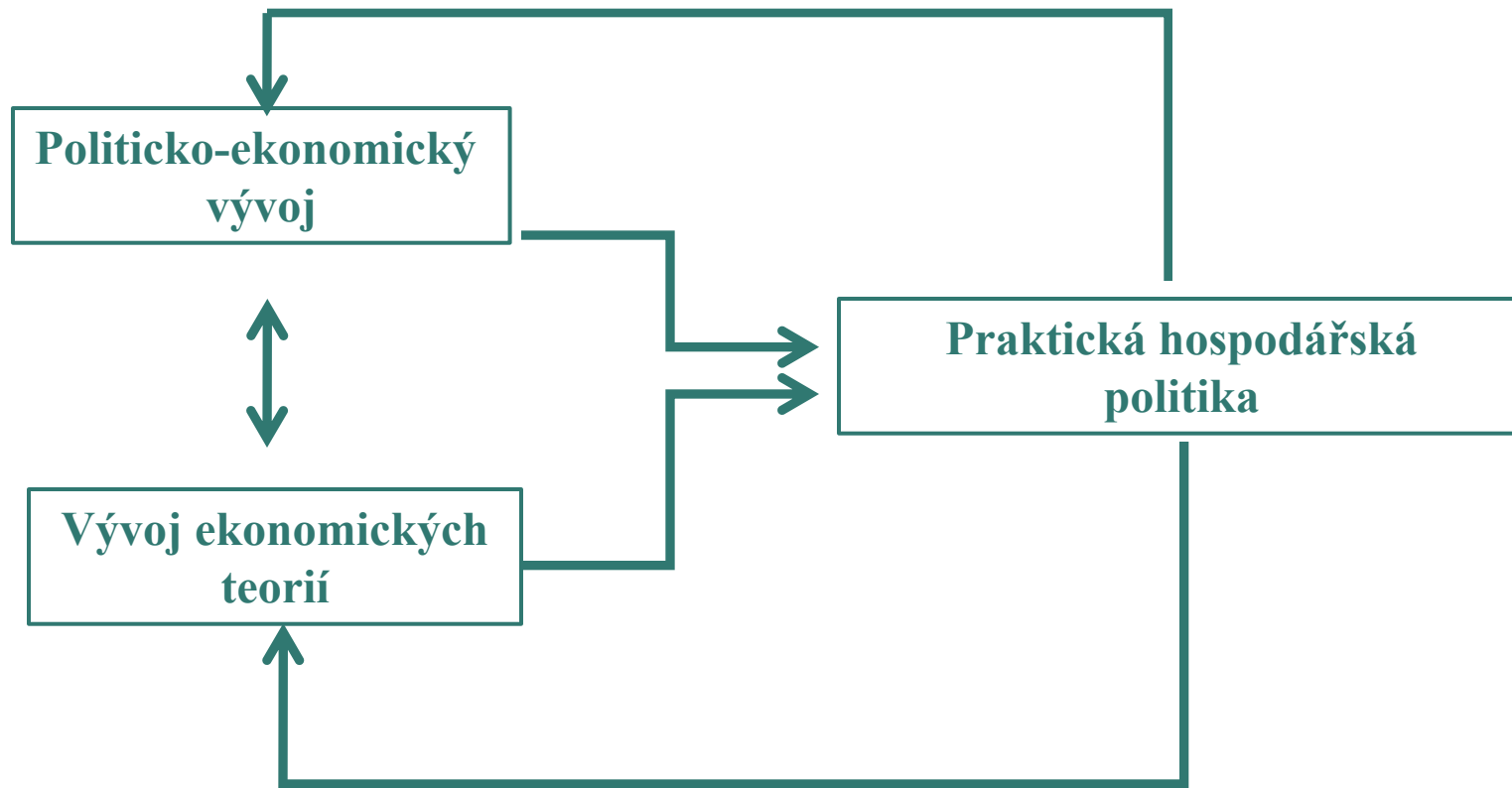
1. Jak chápeme hospodářskou politiku?
2. Tvorba HP
3. Politická moc.
4. Politologie – věda o politice.
5. Politický proces.
6. Politický systém.
7. Politické strany.
8. Formy společenského zřízení

Jak chápeme hospodářskou politiku?

- Jako záměrnou a praktickou činnost státu.
- Jako teoretickou disciplínu.

Tvorba hospodářské politiky

- původně = správa věcí veřejných,
- v současnosti = plánovitá, organizovaná a cílevědomá činnost zaměřená na vybudování, udržení nebo změnu společenského řízení.

POLITIKA JE VŽDY DIALOG

Politika (podle Proroka a Lisy)

- Je specifická činnost, která zabezpečuje uskutečnění určitých cílů.
- Je spjata s vlivem, mocí a autoritou.
- Je činnost institucionalizovaná.
- Je vztahem.
- Obsahuje hodnoty.

- je reálná schopnost určité skupiny nebo jednotlivce realizovat svou vůli prostřednictvím politiky a právních norem,
- je vždy společenský vztah mezi lidmi, organizacemi resp. sociálními skupinami,
- Závaznost rozhodnutí při uplatňování politické moci lze dosáhnout:
 - formou donucení,
 - formou využití autority řídicího subjektu.

Politologie – věda o politice

- Název pochází z řečtiny
 - Ve světě se používá výraz politické vědy
 - O politologii se hovoří již v souvislosti s Aristotelem
 - Vznik politické vědy jako společensko-vědní disciplíny je spojován s konferencí UNESCO (1948) v Paříži
 - Je členěna na 4 kategorie:
 1. Politická teorie
 2. Politické instituce
 3. Strany, skupiny, veřejné mínění
 4. Mezinárodní vztahy
-

- **Politická věda jako věda o státu**
 - Klasické pojetí, které je spjato se státem
 - Vychází z tradičního vymezení běžného v encyklopediích

- **Politická věda jako věda o moci**
 - Mnohem mladší
 - Širší vymezení, populárnější

- souhrn společenských věd,
- filozofie politiky,
- sociologie politiky,
- řízení společenských a politických procesů,
- behavioristické.

- *Filozofické*

- Aristoteles, Platon, Tomáš Akvinský, Machivavelli, Bodin, Hobbes, Locke, Rousseau, Karl Marx
- Normativní přístup ke zkoumání politiky

- *Sociologické*

- Zkoumá zejména vzájemné vztahy politických procesů a společenského prostředí, politické elity, chování atd.

- *Právní*

- Rozvíjeli se společně s vývojem politických institucí, zahrnuje zkoumání právních norem.

Politologie úzce souvisí a spolupracuje s dalšími vědami

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Ekonomie
- Filozofie
- Historie
- Právní věda
- Psychologie
- Sociologie

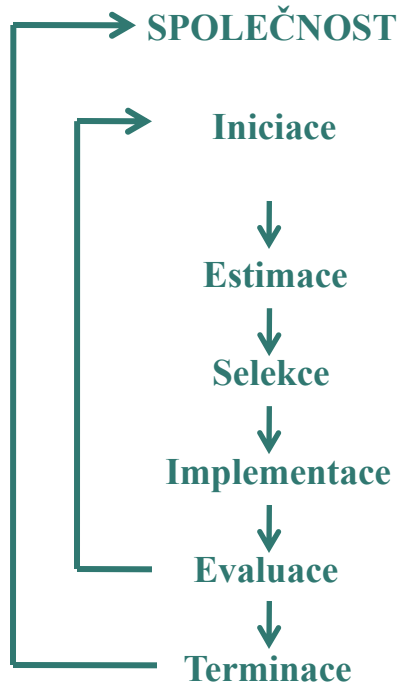
Metody používané v politologii

- metody právních věd,
 - historická metoda,
 - metody filozofie,
 - sociologické metody,
 - statistické metody,
 - metody ekonomických věd,
 - psychologické metody,
 - matematické a kybernetické metody,
 - komparativní metody.
-

- znázorňuje se pomocí politického cyklu,
- počátek politického procesu je spojován s počátkem procesu legislativního,
- striktní vymezení počátku politického procesu je pouze arbitrární záležitostí, politický proces fakticky nikde nekončí ani nezačíná

Politický cyklus

Politický cyklus

1. Rozpoznání problému (iniciace)
2. Problém se stává politicky relevantní, lze ho strukturovat a vymezit dílčí cíle (estimace)
3. Přijetí jednoho (konečného) návrhu řešení (selekce)
4. Převedení politického jednání do praktické politiky (implementace)
5. Zhodnocení důsledků zavedení úpravy (evaluace)
6. Terminace neboli zpětná vazba

- Je jedním ze subsystémů tvořících společnost:
 - Duchovní systém
 - Ekonomický systém
 - Politický systém
 - Politický systém je systém, který má monopol legitimně použít sílu a tvořit právo
 - **Základní znaky politického systému:**
 - svrchovanost,
 - podmíněnost společenským prostředím,
 - relativní samostatnost.
-

Struktura politického systému

- je charakterizována jeho prvky a vazbami mezi nimi,
 - **prvky politického systému:**
 - státní orgány a instituce,
 - politické strany,
 - zájmová sdružení,
 - jednotlivci,
 - politické normy.
 - **politické systémy členíme na:**
 - demokratické,
 - nedemokratické.
-

- dobrovolné, trvalé, otevřené organizace, jejichž členové mají společné představy a zájmy,
- usilují o politickou moc,
- této moci se snaží dosáhnout prostřednictvím voleb,
- Politické strany plní funkci:
 - *zprostředkovatelskou* (mezi vůlí národa a vůlí státu),
 - *kontrolní* (nástroj kontroly činnosti vlády).

- Systém jedné strany (většinou nedemokratický)
 - Dvoustranické systémy (USA, Velká Británie, Nový Zéland)
 - Systém umírněného pluralismu – relativně malá ideologická vzdálenost mezi relevantními stranami, poměrně snadný vznik koalic (SRN, Itálie)
 - Systém polarizovaného pluralismu – existence antisystémové strany (komunistické – fašistické strany)
 - Systém atomizovaný – velký počet malých stran, neexistují žádná „pravidla hry“; jediným „pravidlem“ je snaha politických stran získat mocenské posty
-

Formy společenského zřízení

- **demokracie (vláda lidu)**
 - odmítnutí vlády na základě dědictví nebo dobytí,
 - nutnou podmínkou fungování demokratického systému je pluralismus.
- **diktatura**
 - existuje pouze jeden nositel moci.
- **anarchie**
 - stav společnosti bez zákona nebo nejvyšší vlády.

- Společenské zřízení založené na účasti lidu na řízení společnosti:
 - Demokracie jako vláda většiny
 - Demokracie jako vláda většiny omezená právy menšin
- **Dva základní demokratické principy:**
 - *demokracie přímá,*
 - *demokracie nepřímá* (pro její fungování je důležitý vztah mezi voliči a zastupiteli):
 - ❖ imperativní mandát,
 - ❖ všeobecný mandát.

Principy liberální demokracie

- občanská práva,
- státní moc vychází z lidu, který ji ustanovuje a kontroluje,
- vůle lidu je uplatňovaná všeobecnými a tajnými volbami.

Základní atributy moderní parlamentní demokracie

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- suverenita lidu,
 - zaručení základních lidských práv a svobod,
 - tvorba vůle lidu, uskutečňovaná volbami,
 - volby se musí konat pravidelně v předepsaných lhůtách,
 - politická rozhodnutí jsou přijímána na základě principu většiny při zaručení práv menšiny,
 - existence dělby moci,
 - ústavnost vlády, svrchovanost zákonodárné moci a zákonnost správy,
 - institucionalizovaná účast občanů na tvorbě politické vůle,
 - autonomnost právního systému vůči politické moci,
 - existence názorového a institucionalizovaného pluralizmu,
 - existence legální opozice,
 - pluralitní charakter masmédií,
 - tolerance, kompromis a dialog.
-

- Zpravidla se jedná o politický systém, ve kterém vládnoucí složka zastává názory menšiny a zájmy ostatních skupin nerespektuje.
- Společenské zřízení založené na jediném nositeli moci – opak demokracie.
- Charakteristické rysy diktatury:
 - totalitní ideologie,
 - jedna strana,
 - centrálně řízené hospodářství,
 - monopol sdělovacích prostředků,
 - tajná policie,
 - velmi „silný“ zbrojní průmysl.

- Představuje obecný stav společnosti bez zákona nebo nejvyšší vlády.
- Základními znaky jsou:
 - antiinstitucionalismus,
 - antiideologičnost,
 - federalismus,
 - antielitismus.

- ŘÍCHOVÁ B. *Úvod do současné politologie. Srovnávací analýza demokratických politických systémů.* Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-348-2
- KLIKOVÁ CH. a KOTLÁN I. *Hospodářská politika: teorie a praxe. 3. vyd.* Ostrava: SOKRATES, 2010. ISBN 80-86572-04-8.

Děkuji za pozornost a přeji hezký den